

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus címe: Kortárs kulturális és filozófiai stúdiumok 2E / Állatok, állatiság és társadalom.				
Kurzus oktató(k) neve és elérhetősége: Szalai Dániel, danielszalai.mome@g.mome.hu				
Kód: B-AE-401-2E	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): ESBA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 2-5	Kredit: 5 (előadással együtt)	Tanóraszám: 24 Egyéni hallgatói munkaóra: 51
Kapcsolt kódok: -	Típus: Szeminárium	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem.	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): A kurzust a B-AE-401-1 kódú előadással együtt kell felvenni.				
A kurzus célja és alapelvei: A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek az ember és állat viszonyát, az állat és az állatiság kérdéseit vizsgáló kortárs kritikai diskurzusokkal és azokat alkalmazni tudják társadalmi és politikai és jelenségek megértésben és reflektálásában. A szemeszter során a környezet-kultúra és humán-nonhumán ontológiai különbségtétel, valamint antropocén, a kapitalizmus és a klímaváltozás közötti kapcsolatok tematizáljuk; emellett egyfelől bizonyos állatokat mint diszkurzív helyeket értelmezve elemzünk társadalmi jelenségeket, másfelől progresszív crossdiszciplináris elméletek szemszögéből vizsgáljuk az az állat fogalmát és az állatok különböző reprezentációit. A kurzus kiemelt hangsúlyt fektete a kritikai, transzdiszciplináris szemlélet elsajátítására, így egyaránt épít a filozófia, az antropológia, a szociológia, az ökológia, pszichológia és a designkultúra, valamint a feminizmus és a queer studies nézőpontjaira is.				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: A kurzus keretében a hallgatók megismerkednek az animal studies területével és alapvető kérdésselvetéseivel, valamint a poszthumán és posztantropocentrikus diskurzusokkal. Képesség: A hallgatók fejlesztik írott és vizuális forráselemzési készségeiket, analitikus képességeiket, valamint vitakészségüket és prezentációs skilljeiket. Attitűd: A kurzus kritikai szemléletre, komplex, inter-, és transzdiszciplináris gondolkodásra sarkall Autonómia és felelősségvállalás: A kurzus támogatja az egyéni kérdésselvetéseket, a perem- és határterületek felfedezését. A hallgatók önállóan dolgoznak fel forrásokat és azokat írásban és szóban is reflektálják. Álláspontjukat vitahelyzetben világosan artikulálják.				
A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák: <u>Bevezetés I.</u> Holocén, antropocén, kapitalocén. Poszthumanizmusok, posztantropocentrikus természetkulturális viszonyok. Az animal studies - Cultural turn, linguistic turn, animal turn.				

Bevezetés II.

Animalitás és industrializmus, animalitás és kapitalizmus.
Az állat megközelítése a designkultúra-tudomány felől

Közös szövegértelmezés

John Berger: Why Look at Animals?

Közös filmelemzés

Andrea Arnold Cow című filmje

Kapcsolódó előadás: Állatok, bioetika, vegetarianizmus

Közösen tárgyalt témák

Állatok és mémek. A génektől a kultúráig

Cuteness. Cute Studies.

Ökofeminizmus és pornográfia

Queering the Animal

"Animalitás és szegregáció"

További témafelvetések

Snoop Dogg és a gettó galambok - állatok a hip hop és underground kultúrában.

Állatok és építészet. Land. Milk. Honey. Az 2021-es Velencei Építészeti Biennálé Izraeli Pavilonja

Állatok reprezentációja kortárs fotográfiában

Bio Art és Bio etika.

Állatok és irodalom. Kafka: Jelentés az akadémiának; J. M. Coetzee: Elizabeth Costello

Állatok a divat szolgálatában

Antropomorfizmus és animáció

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük:

Az ember és az állat viszonyait érintő kortárs akadémia diskurzus keretrendszerit és annak néhány meghatározó szempontját bemutató bevezető előadásokat követően szemináriumi munka keretében foglalkozunk behatóan a kérdés speciálisabb területeivel. Hétről hétre kiadott szöveges és vizuális források értelmezésére és elemzésére támaszkodva közösen tárgyaljuk a fentiekben említett témákat. A szemináriumi műhelymunka fontos elemei az egyénileg vagy párban tartott előadások az oktató által biztosított és saját források alapján, amelyekben a hallgatók a kurzus során megismert elméleteket és szemléletet alkalmazzák tervezői területükön és ismertetik konkrét esettanulmányokban. A hallgatói prezentációkat arra támaszkodó vitahelyzetek követik.

A hallgatók tennivalói, feladatai:

- A hallgatók a bevezető előadásokra, illetve a kiadott olvasmányokra és saját kutatásukra alapozva prezentációt készítenek egy választott témában, melyhez kapcsolódóan két kérdéssel kell megfogalmazniuk a csoport felé.
- Óráról órára minden hallgató elolvas legalább egy, a következő alkalmon tárgyalt témához kötődő szöveget, amellyel kapcsolatban megfogalmaz egy kérdést vagy reflexiót, amellyel hozzájárulhat az órai diskusszióhoz.

- A hallgatók a vizsgaidőszakban - akár a korábbi prezentációjuk kibontásaként - esszét írnak egy szabadon választott, az oktatóval egyeztetett témában

A tanulás környezete: tanterem

Értékelés:

Teljesítendő követelmények

- Katalógussal igazolt órai jelenlét. Maximum 3 alkalomról megengedett a hiányzás! Ennél több óra igazolatlan mulasztása esetén az oktató megtagadhatja az aláírást.
- Aktív részvétel az órai diskuszióban. A szemináriumi alkalmakra kiadott olvasmánnyal vagy referenciával kapcsolatos gondolat és nyitott kérdés megfogalmazása.
- Körülbelül 15-20 perces prezentáció készítése egy választott témában, megadott forrás alapján és annak szemléltetése a hallgató tanulmányaihoz releváns építészeti, design, előadó- vagy vizuális művészeti referenciával.
- Egy választott témában írt, 6000-8000 karakter leütés terjedelmű esszé benyújtása a vizsgaidőszakban

Értékelés módja:

Órai munka, gyakorlati demonstráció (prezentáció) és leadott esszé értékelése

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

- Órai aktivitás
- Az olvasmányokkal, referenciákkal kapcsolatos kérdések relevanciája
- A prezentáció értékelése: az adott szakirodalom vagy forrás feldolgozásának minősége, a prezentáció felépítése, követhetősége, retorikai minősége (60%); a felhasznált anyagok vizuális minősége (20%); előadásmód (20%)
- Az esszé értékelése: a háttérkutatás mélysége, az elemzés komplexitása (70%); kritikai, reflektív szemlélet (15%); stílus, nyelvhelyesség, formázás (10%)

Az érdemjegy kiszámítása

- Kiváló (5) 91-100%
- Jó (4) 81-90%
- Közepes (3) 61-80%
- Elégséges (2) 51-60%
- Elégtelen (1) 0-50%,

amelyből az órai aktivitás és az olvasmányokkal, referenciákkal kapcsolatos kérdések 20%-ot, a prezentáció 30%-ot, az esszé értékelése pedig 50% tesz ki.

A szeminárium és az előadás értékelése együttesen zajlik. A tantárgy teljesítéséhez mindkét részből érvényes elégtelentől különböző osztályzattal kell rendelkeznie a hallgatónak. Amennyiben a hallgató a tantárgy bármely részéből elégtelen osztályzatot szerez, vagy egyik részét nem teljesíti az egész tantárgy ismétlése szükséges. A tantárgy végső érdemjegyének megállapítása a szemináriumi jegy 60%-os és az előadásra kapott jegy 40%-os átlagolásával történik.

Kötelező irodalom:

Berger, J.: Why Look at Animals? in Uő: *About Looking*. Pantheon Books, 1980., pp. 3-28.
(Elérhető magyarul: Berger, John: Miért nézzük meg az állatokat?, in *Jel-kép*, [6] 1990/2. pp. 105-116.
Ford.: Malecz Attila)
Jones, S: A háziasítás során végbemenő változások. in Uő: *Darwin szelleme: A fajok eredete-mai változatban*. Typotex, 2001. pp. 48-69.
Kafka, Franz: Jelentés az Akadémiának. in Uő: *Átváltozás - Válogatott elbeszélések*. Európa könyvkiadó, 2016. Elérhető online: <https://calibre.thankaroly.synology.me/download/217/pdf/217.pdf>

Ajánlott irodalom magyarul:

Bereczkei, Tamás: *A génektől a kultúráig*. Gondolat kiadó, 1991
Coetzee, J.M.: *Elizabeth Costello*. Art nouveau, 2003.
Dawkins, Richard: Mémek: az új replikátorok. in uő.: *Az önző gén*. Kossuth kiadó, 2011 (2005). pp. 244-258.
Gébert, Judit: Állatok jogai – Legyünk-e vegánok? Beszélgetés Nemes Lászlóval. *Új Egyenlőség* 2021. 01. 15 <https://ujegyenloseg.hu/allatok-jogai-legyunk-e-veganok/>
Glózer, Rita: A mémelmélet helye az újmédia kutatásában. *Apertúra*, 2016. ősz. URL: <https://www.apertura.hu/2016/osz/glozer-a-memelmélet-helye-az-ujmedia-kutatasaban/>
Han, Byung-Chul: *Pszichopolitika - [...]*. Typotex, 2020.
Harari, Yuval Noah: *Sapiens. Az emberiség rövid története*. Animus Kiadó, 2020.
Horváth, Márk; Lovász, Ádám, Nemes, Z. Márió: *A poszthumanizmus változatai*. Prae, 2019.
Jones, Steve: *Darwin szelleme. A fajok eredete – mai változat*. Typotex, 2004.
Kopátsy, Sándor: A három születésnap kivánságom. in: *Polgári Szemle*, 14. évf., 1–3. szám, 2018, 354–360. <http://real.mtak.hu/91890/>
Lovas Kiss, Antal (ed.): *Tanulmányok az ember és állat kapcsolat értelmezéséhez I*. Debreceni Egyetem, Antrozoológiai Kutatócsoport, 2023
<https://antrozoologiakutato csoport.files.wordpress.com/2023/10/konyv-tanulmanyok-az-ember-es-allat-kapcsolat-ertelmezese-rol-i.pdf>
Pléh, Csaba, Csányi, Vilmos, Bereczkei, Tamás: *Lélek és evolúció. Az evolúciós szemlélet és a pszichológia*. Osiris, 2001.
Serres, Michel: *Természeti szerződés*. Atlantisz, 2021.
Welling, Bart H.: Ökopornó: A nem-emberi megjelenítésének korlátairól. Ford. Borbíró Aletta. *Apertúra*, 2022. ősz.
<https://www.apertura.hu/2022/osz/welling-okoporno-a-nem-emberi-megjelenitesenek-korlatairol/>

Ajánlott irodalom angolul:

Amir, Fahim: *Being and Swine: The End of Nature (As We Knew It)*. Between the Lines, 2020.
Atsuko, Matsuoka, Sorenson, John (ed.): *Critical Animal Studies: Towards Trans-species Social Justice*. Rowman & Littlefield, 2018.
Carol, J. Adams: *The Sexual Politics of Meat: A Feminist-vegetarian Critical Theory*. Continuum, 2020.
Dale, Joshua Paul (ed.): *The Aesthetics and Affects of Cuteness*. Routledge, 2017.
DeMello, Margo: *Animals and Society: An Introduction to Human-Animal Studies*. Columbia University Press, 2012.
Gottesman, R., Novick, T., Ginat, I., Hasson, D., Cohen., Y. (ed.): *Land. Milk. Honey. Animal Stories in Imagined Landscapes*. Park Books. 2021.

Irni, Kuura: Queering Multispecies Bonding Reading Donna Haraway's Dog Stories as Queer Feminism. in *Humanimalia* 12.1 (Fall 2020) <https://doi.org/10.52537/humanimalia.9435>

Morton, Timothy: *Ecology Without Nature. Rethinking Environmental Aesthetics*. Harvard University Press, 2007.

Morton, Timothy: *Humankind. Solidarity with Nonhuman People*. Verso, 2017.

Shukin, Nicole: *Animal Capital. Rendering Life in Biopolitical Times*. University of Minnesota Press, 2009

Taylor, Nik, Twine, Richard (ed.): *The Rise of Critical Animal Studies: From the Margins to the Centre*. Routledge, 2014.

Twine, Richard: *Animals as Biotechnology. Ethics, Sustainability and Critical Animal Studies*. Routledge, 2010.

Wadiwel, Dinesh Joseph: *The War against Animals*. Brill, 2015.

Az ajánlott olvasmányok listája bővül!

Egyéb információk:

A kurzus keretében angol nyelvű forrásokat is feldolgozunk. A kötelező irodalmak természetesen elérhetők magyarul és a kurzus nyelve is magyar, de a komfortos részvételhez szövegértés szintű angol nyelvtudás javasolt.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól.

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Keddenként 10:00 és 11:30 között, az U_414-es teremben vagy online. Előzetes email-es egyeztetés szükséges (danielszalai.mome@g.mome.hu)